

LUKIOT JA TOISEN ASTEEN AMMATILLISET OPPILAITOKSET - TUNNUSTUSPALKINNOT

**Laura Leinonen / Kastellin lukio
Opettaja Eija Paso**

PUHDAS ITÄMERI – HAAVEKO VAIN?

Kun maailmalla riehuu ilmastonmuutoksen nostattama mediatrombi, on meilläkin oma pieni huolenaiheemme. Suomalaisille lounaassa sijaitseva Itämeri on teollistumisen niskalaukauksella vahingoittama potilas, jonka mieluusti toimittaisiin ensiapupolille epäröimättä, soittamatta ensiksi myrkytystietokeskukseen. Murtovesialtaaksi luokiteltavissa oleva Itämeri on matala ja suolaton ja siksi kovin haavoittuvainen.

Pietarin kaupungin jalkojenpesualtaana toimiva Itämeri saa taakseen myös muualta mantereilta tulevia jätevesipäästöjä. Rehevöitymistä aiheuttavat erilaiset vesistöön joutuneet ravinteet, kuten typpi ja fosfori. Kesäisiltä uimarannoiltakin tutun sinilevän voi kohdata Itämerellä – ajoittain sen määrä on jopa huolestuttavan suuri. Naapurimaidemme lisäksi meitä reunustaakin herttaisesti maailman saastunein meri, Itämeri.

Itämeri ja sen rannat ovat kotina monenlaisille eläinlajeille, joiden tulevaisuudesta kannetaan huolta. Uskonkin, että eläimissä – esimerkiksi harmaahylkeissä, itämerennorpissa ja merikotkissa – on ollut voimaa herättämään ja voittamaan sympatiat luonnon puolelle. Toivottavasti kuitenkin esimerkiksi merikotkien tapauksen kaltaista varoitusta ei enää tarvita. Takavuosina ne olivat kadota ilmatilastamme tyystin, mutta esimerkillisen toiminnan seurauksena lajin kantaa on saatu vahvistettua. Jo tämä mallintaa sitä, että asioiden tilaa todella on mahdollista muuttaa. WWF, joka isännöi erilaisia ympäristönsuojeluprojekteja planeetallamme, on perustanut nimenomaan suomalaisille suunnaton Operaatio merenneidon Itämeren hyvinvoinnin edistämiseksi.

Öljyonnettomuus on karmivin uhkakuva, jonka osaan huuuissa kamppailevan Itämeren osaksi kuvitella. Se olisi meriparalle kuin viimeinen veto kölin ali. Tosin katastrofit muilla merillä ovat koituneet Itämeren onneksi: ryskyjä halkovien merihirviöiden – öljytankkereiden – kulkua pyritään vähentämään. Mutta yhä niitä lipuu ohitsemme matkalla Pietarista Tanskan salmien ohi maailmalle. Niin ikään minun on näiden haiden lisäksi hankala nähdä mereltä päin katsottuna mitään hyvää Venäjältä Saksaan vedettäväksi suunnitellussa öljyputkessa.

Nostamme helposti kaukoputken tähyilläksemme syyttävästi järkälemäistä naapurimaatamme, jolla vaikuttaisi jo muutoinkin olevan kainalossaan ongelmien kiristävä vyyhti, joka yltää aallokoille kaikilla merillä. Kuitenkin meidän tulisi myös itse nostaa ankkuri ylös. tarttua airoihin ja koettaa soutaa pelastusvene kotisatamaan, Jäyhäksi mainostettuna kansana suomalaiset tuntuvat käsissä kuivuvalta, halkeilevalta savelta asennemuutosten edessä. On todella hivenen hankala kuvitella tämän lenkkitosujoukon rientävän riemurinnoin ja sankoin joukoin huolehtimaan öljyn uhriksi joutuneista linnuista niille perustetussa pesu- ja hoitoyksikössä. Ihmisen olohuoneeseen tarvittaisiin television lisäksi toinenkin vastaanotin – ihmismieli.

Ruotsi, joka on hoitanut meren nimeämisenkin puolestamme, on haastanut Suomea mukaan vastuunkatoon. Hampaaton ja nihkeä ”tehkää te jotain” –asenne ei riitä. Saisikohan tässäkin tapauksessa Suomi-Ruotsi-maottelu liikettä nivusiin? Tulisiko vannoutuneimmastakin isänmaan lihansyöjästä kiihkomielinen aktivisti, joka kulkisi pandan kuvat rintapielessään?

Vastuuta tai sen kantajaa ei pitäisi etsiä merta edempää. Kuuman perunan heittelystä täytyy luopua.

Itämeri kaipaa suojelijakseen yhteisymmärrystä ja sitoutuneisuutta. Sen kohtaloon vaikuttavien maiden tulee heittää pois kakaramainen itsekkyyden ja oman hyödyn tavoittelu. Tulokset syntyvät karkean jakailun sijaan toiminnasta.

Peräänkuulutan järkevää päätöksentekoa. Teoriassa Itämeren puhdistaminen on mahdollista, mutta tämä mahdollisuus tuntuu kasvaneen mahdottoman kokoiseksi. Kannattavaksi se tulee sitten, kun Pietarin mereen syljeksimät jätevesipäästöt saadaan loppumaan.

Vastauksia ja totuuksia löytyy kaupan hyllyltä. Elohopeapäästöt uiskentelevat sisämaankin ruokapöytiin eväkkäiden muodossa. Itse, äänestysiättömänä, taidan aloittaa eräästä vissyvesimerkistä. Sen juojat osallistuvat Itämeren suojeluun kokonaisella sentillä per ostettu pullo.

Senttikin on jo hyvä pätkä matkaa.